

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	III
กิตติกรรมประกาศ .....	V
สารบัญ .....	VI
สารบัญตาราง .....	XII
สารบัญภาพประกอบ .....	XIV
<b>บทที่</b>	
<b>1 บทนำ .....</b>	<b>1</b>
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา .....	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา .....	5
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
3. ขอบเขตของการวิจัย .....	8
3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา .....	8
3.2 ขอบเขตด้านประชากร .....	10
3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา .....	11
4. กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย .....	11
4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย .....	11
4.2 สมมติฐานการวิจัย.....	12
5. คำถามการวิจัย.....	13
6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ .....	13
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
<b>2 การทบทวนวรรณกรรมและวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....</b>	<b>16</b>
1. แนวคิด ทฤษฎี หลักการ คุ่มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชน ในหลักประกันสุขภาพ .....	16

1.1 แนวคิดการประกันสุขภาพ.....	16
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ดี .....	20
1.3 แนวคิดรัฐสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพ.....	22
1.4 แนวคิดสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับสิทธิสุขภาพ .....	27
1.5 ทฤษฎีว่าด้วยการบริการสาธารณะ .....	35
1.6 ทฤษฎีความยุติธรรม .....	39
1.7 หลักการว่าด้วยความเสมอภาค.....	42
1.8 หลักการว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิประโยชน์.....	45
1.9 การรับรองสิทธิผู้ป่วยของแพทย์สภา .....	48
2. การพัฒนาสุขภาพตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	49
3. ระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศไทย.....	54
4. ระบบหลักประกันสุขภาพของต่างประเทศ.....	57
4.1 ระบบหลักประกันสุขภาพรูปแบบเดียว .....	58
4.1.1 ประเทศอังกฤษ (England).....	58
4.1.2 ประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand).....	59
4.1.3 ราชอาณาจักรสวีเดน (Sweden).....	61
4.2 ระบบหลักประกันสุขภาพหลายรูปแบบ .....	63
4.2.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส (France) .....	63
4.2.2 ประเทศญี่ปุ่น (Japan).....	64
4.2.3 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany)....	65
5. กฎหมายคุ้มครองสิทธิของประชาชนในหลักประกันสุขภาพ.....	67
5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.....	67
5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบหลักประกันสุขภาพประเทศไทย .....	71
5.2.1 พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553.....	71
5.2.2 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533.....	74
5.2.3 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545.....	77
5.2.4 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550.....	79

5.2.5 พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551 .....	80
5.2.6 พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541.....	81
5.2.7 พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 .....	82
5.2.8 ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2552.....	83
<b>3 วิธีวิทยาการวิจัย .....</b>	<b>85</b>
1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) .....	85
2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) .....	87
2.1 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews).....	87
2.2 การระดมความคิดเห็นด้วยวิธีการสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus Group).	89
2.3 การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ Participatory Design, Co-design).....	91
3. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
4. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) .....	100
<b>4 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนในระบบหลักประกันสุขภาพ ตามกฎหมาย.....</b>	<b>102</b>
1. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพตามหลักการสากลของกฎหมาย ระหว่างประเทศ.....	103
2. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนในหลักประกันสุขภาพ ของต่างประเทศ.....	111
2.1 ประเทศที่ใช้ระบบหลักประกันสุขภาพรูปแบบเดียว .....	111
2.1.1 ประเทศอังกฤษ (England).....	112
2.1.2 ประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand).....	114
2.1.3 ราชอาณาจักรสวีเดน (Sweden) .....	117
2.2 ประเทศที่ใช้ระบบหลักประกันสุขภาพหลายรูปแบบ .....	121
2.2.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส (France) .....	122
2.2.2 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany)....	125
2.2.3 ประเทศญี่ปุ่น (Japan).....	128

## บทที่

## หน้า

3. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนในหลักประกันสุขภาพของไทย.	133
3.1 ระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ .....	137
3.2 ระบบประกันสังคมด้านสุขภาพ.....	168
3.3 ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (บัตรทอง).....	206
3.4 สรุปเปรียบเทียบหลักประกันสุขภาพประเทศไทย กับหลักสากลและต่างประเทศ .....	223
4. การรวมระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศไทย.....	236
5 การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชน ในระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศไทย.....	241
1. ประเด็นสำหรับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย.....	241
1.1 ระบบสวัสดิการข้าราชการ .....	242
1.2 ระบบประกันสังคม.....	243
1.3 ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (บัตรทอง).....	245
2. การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design). .....	245
2.1 ประเด็นการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเงิน สวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาลข้าราชการ พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ประชากรกลุ่มเฉพาะ .....	246
2.2 ประเด็นการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการ เกี่ยวกับการรักษายาบาลข้าราชการ พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ประชากรกลุ่มผสม.....	250
2.3 เปรียบเทียบประเด็นการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกา เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาลข้าราชการ พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ของประชากร กลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม .....	253

## บทที่

## หน้า

ภาคผนวก ง. หนังสือเวียนกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0417/ว 54 เรื่อง การเป็นสถานพยาบาลของทางราชการของ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด .....	358
ภาคผนวก จ. ร่างพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	360
ภาคผนวก ฉ. ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	363
ภาคผนวก ช. ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	367
ประวัติผู้เขียน .....	370

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 4.1	หลักสากลในการคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพ .....	110
ตารางที่ 4.2	เปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิหลักประกันสุขภาพรูปแบบเดียว .....	121
ตารางที่ 4.3	เปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพระบบหลักประกันสุขภาพ หลายรูปแบบ .....	133
ตารางที่ 4.4	เปรียบเทียบระบบสวัสดิการข้าราชการกับหลักสากลและต่างประเทศ	166
ตารางที่ 4.5	เปรียบเทียบหลักประกันสุขภาพประกันสังคม กับหลักสากล และต่างประเทศ .....	204
ตารางที่ 4.6	เปรียบเทียบระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกับหลักสากล และต่างประเทศ .....	222
ตารางที่ 4.7	เปรียบเทียบความเหมือนหรือแตกต่างของระบบหลักประกันสุขภาพ ทั้งสามระบบ ประเทศไทยกับหลักสากลและต่างประเทศ.....	224
ตารางที่ 4.8	เปรียบเทียบความเสมอภาคของระบบหลักประกันสุขภาพ ประเทศไทย .....	225
ตารางที่ 5.1	ประเด็นปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กลุ่มเฉพาะ .....	249
ตารางที่ 5.2	ประเด็นปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กลุ่มผสม .....	252
ตารางที่ 5.3	เปรียบเทียบประเด็นปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม .....	256
ตารางที่ 5.4	การเปรียบเทียบร่างปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกา เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (ฉบับที่..) พ.ศ. ....	260
ตารางที่ 5.5	การเปรียบเทียบร่างปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	264

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 5.6 การเปรียบเทียบร่างปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....	268

## สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่		หน้า
ภาพประกอบที่ 3.1	กลุ่มประชากรการระดมความคิดเห็นสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus group) .....	91
ภาพประกอบที่ 3.2	กลุ่มประชากรผู้ร่วมออกแบบภาคเหนือ .....	96
ภาพประกอบที่ 3.3	ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการร่วมออกแบบ .....	96
ภาพประกอบที่ 3.4	ประชากรกลุ่มผู้ร่วมออกแบบภาคใต้ .....	97
ภาพประกอบที่ 3.5	ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการร่วมออกแบบ .....	97
ภาพประกอบที่ 3.6	กลุ่มประชากรผู้ร่วมออกแบบภาคตะวันออก.....	98
ภาพประกอบที่ 3.7	ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการร่วมออกแบบ .....	98
ภาพประกอบที่ 3.8	ประชากรกลุ่มผู้ร่วมออกแบบภาคอีสาน .....	99
ภาพประกอบที่ 3.9	ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการร่วมออกแบบ .....	99
ภาพประกอบที่ 3.10	กลุ่มรับฟังความคิดเห็น .....	101